

Commissiedebat Leefstijlpreventie (donderdag 29 Januari 2026) Harmonisatie NAPV en Gedifferentieerde Verbruiksbelasting

Kernboodschap

Voorkom dat Nederland twee parallelle systemen invoert met verschillende afkapwaarden, staffels en tarieven voor suikerreductie in alcoholvrije dranken. Dit leidt tot inconsistent beleid, hogere uitvoeringslasten en een onvoorspelbare prikkel voor productverbetering.

Kies voor één uniform stelsel: gebruik de criteria van de *Nationale Aanpak Productverbetering (NAPV)* als basis voor de gedifferentieerde verbruiksbelasting. Harmonisatie zorgt ervoor dat de fiscale maatregel de NAPV versterkt in plaats van positieve productverbeteringen te bestraffen.

Voorkom dat dranken die passen binnen de Schijf van Vijf – het fundament van het Nederlandse voedingsbeleid – fiscaal worden ontmoedigd en zo leiden tot tegenstrijdig en minder geloofwaardig gezondheidsbeleid.

1. Inleiding

De Nederlandse overheid ontwikkelt momenteel twee beleidsinstrumenten met hetzelfde doel: Het stimuleren van consumptie van dranken met lagere suikergehaltes en het stimuleren van productherformulering:

1. **Gedifferentieerde Verbruiksbelasting op alcoholvrije drankenⁱ**
2. **Nationale Aanpak Productverbetering (NAPV)ⁱⁱ**

Beide instrumenten zijn ontwikkeld door RIVM en het Voedingscentrum in samenwerking met academische experts en onafhankelijk van de industrie. Ondanks hun gedeelde doelstelling en wetenschappelijke basis lopen de instrumenten uiteen in **afkapwaarden en staffels**. Dat leidt tot onnodige complexiteit, hogere uitvoeringslasten en een minder voorspelbare prikkel voor productverbetering.

Oplossing: Harmoniseer beide instrumenten door één set normen te gebruiken: de NAPV-criteria.

2. Probleemstelling: twee systemen, twee verschillende normen

De huidige beleidsontwikkeling leidt ertoe dat de overheid en bedrijven worden geconfronteerd met **twee verschillende sets normen voor suiker in dranken**. Deze verschillen in:

- afkapwaarden voor suikergehaltes
- staffelindelingen
- handhavingsregimes

Dit creëert onvoorspelbaarheid, hogere kosten en beleidsinconsistentie. Een product dat voldoet aan de NAPV kan onder de verbruiksbelasting alsnog zwaarder worden belast — een prikkel die gezonde productontwikkeling ontmoedigt.

3. Gevolgen van niet-harmoniseren

3.1 Voor de overheid

- De overheid moet **twee verschillende normenkaders handhaven**, met hogere uitvoeringslasten tot gevolg.
- Dubbele monitoring en interpretatieverschillen vergroten het risico op bezwaar- en beroepsprocedures.

- Beleidsdoelen (suikerreductie, gezondheidswinst) worden minder efficiënt bereikt en bemoeilijkt monitoring van de impact.

3.2 Voor producenten

- Bedrijven moeten producten herformuleren volgens **twee verschillende set aan criteria**, wat leidt tot hogere kosten, vertraging in herformulering en strategisch gedrag.
- Een product dat onder de NAPV als verbeterd geldt, kan onder de verbruiksbelasting toch **fiscaal worden bestraft**. Dit ondermijnt innovatie.
- Het leidt tot **marktverstoring en een ongelijk speelveld**, vooral voor MKB-producenten.
- Administratieve lasten nemen aanzienlijk toe.

3.3 Voor consumenten

- Voor hen verdwijnt de verwarring. Een eenduidig systeem versterkt het vertrouwen in voedingsinterventies en maakt de prikkel voor gezondere producten krachtiger.

3.4 Voor beleidsconsistentie en zorgvuldigheid

- Het fiscaal belasten van dranken die binnen de Schijf van Vijf vallen leidt tot **tegenstrijdig overheidsoptreden**, waarbij gezondheidsvoorlichting en fiscale prikkels elkaar ondermijnen.
- Deze tegenstrijdigheid **verzwakt de effectiviteit en proportionaliteit van het beleid** en vergroot het risico op interpretatie- en uitvoeringsproblemen.

4. Oplossing: gebruik de NAPV-criteria als basis voor uniform normenkader

De meest logische, efficiënte en uitvoerbare route is om de NAPV-staffels en afkapwaarden te gebruiken voor zowel de NAPV als de gedifferentieerde verbruiksbelasting.

Waarom de NAPV het juiste fundament is:

- **Al geïmplementeerd:** de NAPV is operationeel, wordt al toegepast binnen bestaande beleidslijnen en sluit daardoor direct aan op huidig overheidsbeleid.
- **Wetenschappelijke basis:** De staffels zijn onderbouwd door RIVM en Voedingscentrum en breed afgestemd met academische experts.
- **Categoriespecifiek:** waardoor deze beter aansluit bij productrealiteit en technologische mogelijkhedenⁱⁱⁱ.
- **Eenvoud:** De NAPV-staffels zijn eenvoudig toe te passen op alle niet-alcoholische dranken
- **Helder normenkader:** de NAPV biedt één consistente set criteria die zowel voor vrijwillige afspraken als voor fiscale maatregelen effectief toepasbaar is.
- **Efficiëntie:** Het minimaliseert de implementatietijd omdat de systematiek al bestaat

Harmonisatie vereist dat één set suikercriteria wordt gehanteerd voor zowel productverbetering als fiscaliteit. Afwijkende suikercriteria en normenkaders kunnen ertoe leiden dat producten die passen binnen de Schijf van Vijf of voldoen aan de NAPV-criteria alsnog fiscaal worden belast. Op producten in de meest gunstige NAPV-staffel hoort daarom geen prijsmaatregel van toepassing te zijn, zodat de fiscale prikkel aansluit bij en versterkt wat met productverbetering wordt beoogd.

Harmonisatie is bovendien noodzakelijk vanuit de **rijksrichtlijn 'Passend Bewijs Preventie'**. Deze vereist dat preventiemaatregelen, waaronder regulering en beprijzing, eenduidig kunnen worden geëvalueerd op effectiviteit en gezondheidswinst. Het hanteren van meerdere normenkaders ondermijnt de interne validiteit van evaluaties en bemoeilijkt een betrouwbare toeschrijving van

prikkelwerking en productverbetering. Eén uniform normenkader, gebaseerd op de NAPV-criteria, is daarmee een randvoorwaarde voor valide monitoring en beoordeling van de doeltreffendheid van het preventiebeleid.

5. Voordelen van harmonisatie op basis van de NAPV

5.1 Beleidsconsistentie

- Eén set normen maakt het beleid helder, voorspelbaar en geloofwaardig.
- Versterkt de integrale aanpak van suikerreductie door overheid en sector.

5.2 Uitvoerbaarheid en handhaving

- Overheid kan één normenkader handhaven en monitoren.
- Lagere uitvoeringskosten en minder interpretatieverschillen.
- Vermindert interpretatieverschillen en daarmee juridische risico's

5.3 Effectiviteit en innovatie

- Bedrijven weten waar ze aan toe zijn en kunnen sneller en gericht producten gezonder maken (herformuleren).
- De prikkelwerking van zowel de NAPV als de gedifferentieerde verbruiksbelasting wordt versterkt.
- Gelijk speelveld binnen productcategorieën wordt beter geborgd.

5.4 Europese aansluiting

De NAPV-systematiek sluit aan bij:

- Europese discussies over productverbetering en fiscale prikkels

Conclusie

Wat nodig is, is **één normenkader** dat de Schijf van Vijf beschermt, tegenstrijdige prikkels voorkomt en borgt dat producten die onder de NAPV als verbeterd gelden niet fiscaal worden bestraft. Harmonisatie is bovendien vereist vanuit de rijksrichtlijn *Passend Bewijs Preventie* voor valide monitoring en evaluatie van gezondheidswinst.

ⁱ [Kamerbrief](#) over omzetting verbruiksbelasting alcoholvrije dranken en tegemoetkoming toezeggingen (juli 2025)

ⁱⁱ [Nationale Aanpak Productverbetering](#) (RIVM)

ⁱⁱⁱ Producten zijn ingedeeld in productgroepen op basis van onder andere samenstelling/receptuur, productiewijze, houdbaarheid en textuur.